

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Candela Evangelica

Landsberg, Johannes Justus

[Köln], 1526

VD16 J 1187

Distinctio. I.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34415

tum Christi nobis applicat. Omnia hec non sunt
propter impotentiam dei miserentis, sed propter or-
dinem quem instituit ad declarationem sue bonita-
tis. Sed de hoc latius infra. **D**istinct. IIII.

Cura pnia, psolatio, et coiter decipula est ho-
minu puerorum et induratorum, de qua ait Augus. deo
plenus: Agens pniam ad vitium et recociliatus, si
securus hinc exit, ego non sum securus. Quia tales
vident potius penitere ex necessitate, quam ex volun-
tate, potius timore pene, quam amore dei. De vero pe-
nitente dicit dñs Ezech. 18. Si impius egerit pe-
nitentiā ab omnibus pctis suis que operatus est, et
custoditerit omnia precepta mea, et fecerit iudicium
et iustitiam (i.e. ius suum vnicuique tribuerit, deo, sibi
et primo et cetero) vita vbiuet et non moriet. Faciendo iu-
dicium et iustitiam, satisfacit Ieso: Hec est satisfactio.

N O X S E C V N D A .

Præterea, si in omni uita sua quæ operis boni nil egisset,
Et inter extrema uitæ constitutus, neque operari iam bo-
num posset, neque elargiendum propter deum quicquam
haberet, modo in ea fide stabilis perseveret, credens firmi-
ter quæ satisfactio illa quam in cruce dominus ipse pro o-
mnibus egit, pro suis etiam peccatis acceptetur, suffici-
atque deo, immo quæ propter hanc fidutiam fidemque rectam,
iam sibi peccata dimissa sunt. Is quæciusmodi est peccator,
in gratia dei et sine peccatis moritur, filius æternæ ui-
tæ: præterea quæ misericordia dei nobis promissa confi-
dens innititur, et de honorum omissione operum neglig-
entiaque sua poenitet, ac ueniam postulat.

Candela . II. **D**istinctio . I.

CIntelligentia eorum que hic dicuntur, dependet
ex his que in precedentibus dicta sunt. Qui enim
in omnivita sua nil boni operatus est, sed nec in ipso
termine nullum opus bonum operari potest, veleles,

mosynas elargiri, is tñ per dei grām, libero arbī. a
deo moto, pōt detestari pctā sua, et dolere, et deum
eligerē, quem antea semper ptemp̄it, et eum ex to
to corde diligere, que sunt magni meriti opa, que
tñ omnia sunt in fide, qua credit Christum dñm p
peccatis oīm in cruce satisfecisse, et per hec pōt si
eri filius dei, et heres eterne vite: sed non ex sola fi
dutia et fide, qua credit firmiter et perseveranter sa
tisfactionem illam, quam in cruce dñs ipse p oīm
bus egit, pro suis etiā pctis acceptari sufficeret
deo, neqz ex sola p̄fidentia qua innititur diuine mi
sericordie, qz meritum Christi nobis applicat per
operationem diuine misericordie. Non enim saluamur
eo qz deus misericors est, qz si sic, ex quo deus sem
per misericors est, nullus pctōr periret, et essent oī
mnes mali salui: Sed saluamur, qz de⁹ misericors,
per gratiam suam operat in nobis, et nos cooperan
mur eidem: vnde Apls. I. Co. 15. Gratia dei sum
id qd sum, et gratia eius in me vacua non fuit. i. si
ne operibus non fuit. Latet sc̄da in hac nocte an
guis Luterana, que(licet frustra nitit) tñ pctōrem
ex sola fide saluare, per quam pctōri gratiam dei et
plenam pctōz remissionem acquirat, et opera bo
na et satisfactionem pctōris excludat. Vult enim qz
Christi in cruce satisfactio, omissis neglectisqz ve
nie postulatio, sufficient, cum tñ hec oīa sine ope
ratione diuine gratie, in nobis facta nihil prosint.
Satisfactio vero pro pctis necessaria ē, ut supra
expressum est. Sopportet em̄ adulturn per bona ope
ra vitam promereri eternā, et satisfacere pro pecca
tis suis, sc̄dm ordinem sibi prefixum a deo, gratia
et merito Christi opitulantibus. Diuina vero gra
tia tanti est vigoris et efficacie, qz subito cum velit,
pōt pctōrem a creatura, ad quam fuerat peruersē
quersus, auertere, et ad incōmutabile bonum. i. de
um auertere, arbitrio tñ hominis libero remanen
te: qz conditor maximus et optimus ita mouet oīm
creaturam, sicut est per eum creata et instituta, mo

M Brania

bilis de cōi cursu, (pōt enim eam aliter mouere) id
circo subito pōt iustificare pctōrem, in qua iustifi-
catiōe est pcti remissio, gratie infusio, libera a cre-
atura ad deum conuersio. Si non esset hominis
actio libera in arbitrio, tūc nec mereret, nec deme-
rere, prout in pueris ē et fatuis. Luterus dicit ho-
minē priuatum libero arb. et dicit, omnia hominis
opera fieri vel esse pctā, que oīno simul stare non
possunt. Pro intellectu eoꝝ que iam dicta sunt, et
adhuc dicenda, p̄gruum est, īmo necessariū, ppter
eos qui ignorant, ut aliquid de gratia ardente no-
stra candela videamus. Sciendum est igit̄, q̄ pa-
ris periculi est dicere hominē per opera legis (ut
Iudei putabant) vel per quecunq; alia opera de
genere bonoꝝ, posse mereri primam grām gratum
faciente, aut eternam beatitudinē, sine gratia gra-
tum faciente, et dicere per solam grām adultū pos-
se p̄sequi eternam felicitatem sine omni opere, sal-
tem interno, qđ est credere, sperare, diligere, auer-
tere a bono comutabili ad bonū incommutabile,
et similia, qđ ppter ea dico, qꝝ pōt quis saluari cui
non est facultas operandi exteriora opera: dicere
vero per solam fidem sine gratia vel operibus ho-
minem posse saluari, est nimis enormiter errare.

Pro intellectu hoꝝ duorum membroꝝ, p̄siderā-
da sunt nonnulla. Primo, q̄ gratia dī eo q̄ gratis
datur. Et ita accipiendo eam scđm eius generali-
tatem, omnia que a deo habemus dona gratie eiꝝ
sunt. Stricte vero de ea loquendo, oportet distin-
cte loqui. Quedam em̄ dī gratia gratis data, alia
dī gratia gratum faciens. De prima scribit Apls
I. Co. 12. Unicuiꝝ datur manifestatio spūs ad vti-
litatem. Alij quidem dāt per spīm sermo sapientie,
alij aut̄ sermo scientie scđm eundem spīm. Alteri
des in eodem spū. Alij gratia sanitatum in uno spi-
ritu. Alij operatio & tutū. Alij pphetia. Alij discre-
tio spirituum, alij generali guaꝝ, alij interpreta-
tio sermonū, hec aut̄ omnia operat vnuſ atq; idem

Bra
Dplex

Spūs, diuidens singulia prout vult: Hec ibidem.
Manifestum est aut̄, q̄ he gratie, vel hec dona sp̄i
ritus possunt haberi homine existente in auersioe
a deo, et cum mortali peccato, sc̄m qd̄ dicit salua-
tor noster veridicus Matth. 7.ca. Non omnis q̄
dicit mihi dñe dñe, intra.in reg. celoz .s. fitendo
catholicam et euangelicam fidem, nisi assint opa,
ideo subditur: Sed qui facit vol. patris mei, qui in
celis est, ipse intra.in reg. ce. Non ergo sufficit ad
salutem confessio fidei sine operibus. Similiter p̄
phetia non sufficit ad salutem, q̄: aliquā datur malis
hominibus, sicut ipsi Balaam, ut patet Num. 24.
Et dicit saluator: Multū dicent mihi in illa die. s. iu-
dicij extremi, dñe dñe, nonne in no. tuo p̄phetaui
mus, et in nomine tuo demonia eieciimus, et in no.
tuo virtutes multas fecimus. Et tunc cōfitebor il-
lis, q̄: nunq̄ noui vos: discedite a me oēs qui ope-
ramini iniuitatē. Ratio est, q̄: tales et similes gra-
tie conferunt quibusdam ad utilitatem cōem ecclē-
sie, et non ad utilitatem vnius persone. Multū ma-
li habuerunt tales gratias, et Judas habuit, et il-
li de quibus dī Actuū. 19. qui demones eiiciebant
in nomine Christi, quem Paulus predicabat. Ea
propter saluator nř gloriabitibus septuaginta disci-
pulis, eo q̄ demōia illis subiicerent in nomine suo,
ait: Nolite gaudere, q̄: spūs vobis subiicim̄ Lus-
ce. 10. Hec sufficient dicta de gratia gratis data.

Alia est gratia que dī gratum faciens, que das-
tur singulari persone ad utilitatem propriam, vt. s.
eternam per ipsam beatitudinē assequan̄, quā nul-
lus obtinebit, nisi fuerit gratus deo. Hec gratia di-
citur aliquā operans vel p̄ueniēs, iurta illud Psal.
58. Misericordia eius preueniet me. Aliquā dī co-
operans vel subsequens, iurta illud Psal. 22. Mi-
sericordia eius subseque tur me. Et de vtrraq̄ ē ora-
tio v̄lis ecclesie: Tua nos dñe qm̄is gratia semper
et preueniat et sequatur, ac bonis operibus iugiter
prestet esse intentos. Que gratia q̄: semper fuit cū

B

Bd̄ ḡ
faciens:

Or̄o ente

bisio Iesu, dicitur de eo in psal. 39. Misericordia tua et
veritas tua semper suscepserunt me. Non est igitur
leuis gratie huius distinctio, ut heretici latrant, quod
grauis icripture sancte atque ecclesie autoritate fulci-
tur. At vero quoniam necessaria sit ipsa gratia homini sal-
uando, subiecta declarat.

¶ Distinctio. II.

Homo quippe in natura rationali conditus, et ad
supernaturale bonum, id est ad diuine nature participa-
tionem ordinatus, per originalem iustitiam ha-
bebat inferiores vires subiectas rationi. Ratio ve-
ro a deo perficiebatur ei subiecta. Verum per patrem
primi parentis, hec iustitia originalis subtracta est.
Et ideo oes vires anime, proprio ordine quo natu-
raliter ordinabantur ad virtutes, remanent quodammodo destitute. Et ipsa destitutio, vulneratio
nature dei. hec autem vulneratio ad intima essentiias
anime pertinens, omnes vires eius destituit, et ho-
minem inutili fecit, iuxta illud psal. 13. et. 52. Oes
declinauerunt simul inutiles facti sunt, non est quod faciat
bonum, non est usque ad unum. Considerare nunc
libet, quoniam multimoda gratia huic destituto et inutili
homini opus sit, ut restitutus operetur ea, que secun-
dum naturam suam sunt, et ea quae naturam suam ex-
cedunt. Primo, sicut oes creature indigent virtu-
te et gratia diuina in omnibus, ea mouente. Nam
ad motum non solum requiritur ipsa forma, que est
principium motus vel actionis, sed etiam requirit
motio primi mouentis. Omnes autem motus sunt cor-
porales quoniam spinales, reducuntur in primum mouens
simpliciter, quod est deus. Et ideo quantumcumque na-
tura aliqua corporalis vel spinalis ponatur perfe-
cta, non potest in actum procedere, nisi moueat a
deo. Secundo indiget homo gratia diuina, que
eum curet in his que sunt eiusdem naturam. Quia
tametsi in statu nature integrum (quantum ad sufficien-
tiam virtutis operative) poterat per sua naturalia
reelle et operari bonum, sive nature proportionatum,
quale est bonum virtutis acquisitum, in statu non na-

M. p. p.
p. m. o. y. p. a.

ta vira

ta est

ta fab

tracta e

gloria

d. p. d. t. r.

de rebus

de manu